

# Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muuttaminen

Määräys OPH-533-2025

13.2.2025

## Esiopetuksen opetussuunnitelman muutokset lukuihin 1.-4. ja 6.-7

- [Esiops muutokset luvut 1-4 ja 6-7](#)

### 1.3. Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen ja keskeiset ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma ja sitä tarkentava lukuvuosisuunnitelma laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla tässä luvussa kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien päätösten delegoinnista esiopetuksen yksiköille tai toimipaikoille ja antaa siihen liittyvät ohjeet. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään kunkin pääluvun lopussa, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisen luvun osalta päättää ja kuvata. Paikallista opetussuunnitelmaa valmisteltaessa opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa,

Juvan esiopetuksen opetussuunnitelma on laadittu Juvan yhtenäiskoululle sekä kaikille esiopetusta antaville kyläkouluille yhteisenä. Opetussuunnitelma on hyväksytty suomenkielistä esiopetusta varten. Suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä yksikkökohtaisia osia. Opetuksen järjestäjät voivat myös sopia järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä opetussuunnitelmaa laadittaessa, sitä arvioitaessa ja kehitettäessä.

#### **Esiopetuksen opetussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon:**

- kuntastrategia
- varhaiskasvatussuunnitelma
- aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- perusopetussuunnitelma
- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- opiskeluhoollon suunnitelma
  - tasa-arvolain mukainen tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan erillisenä suunnitelmana yhdessä perusopetuksen kanssa

sekä mahdolliset muut esi - ja perusopetusta tukevat suunnitelmat esim. kestävän kehityksen ohjelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia.

## **Opetussuunnitelman rakenne**

Esiopetuksen opetussuunnitelma muodostuu seuraavista osista:

- Esiopetuksen opetussuunnitelman valtakunnalliset perusteet
- kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma
- yksiköiden vuosisuunnitelma

Yksiköiden vuosisuunnitelmassa tarkennetaan kunnan opetussuunnitelman käytännön toteuttamista.

Juvan esiopetuksen opetussuunnitelma julkaistaan Opetushallituksen ePerusteetpalvelussa asiakirjana.

Juvan kunnan ops-koordinaattorit ovat toimineet opetussuunnitelmatyön ohjausryhmänä. Sivistysjohtaja koordinoi opetussuunnitelmaprosessin kokonaisuutta. Opetussuunnitelmatyö on toteutettu yhteistyössä OPS2016-hankkeen kanssa. Hankkeen kautta on järjestetty ops -koordinaattoreiden kouluttaminen. Opettajien koulutus on hoidettu virkaehtosopimukseen kuuluvilla täydennyskoulutuksilla.

## **Henkilökunnan, huoltajien ja lasten osallistaminen sekä yhteistyö sidosryhmien kanssa**

Yksikkökohtaisesta opetussuunnitelmatyöstä vastasivat ops-koordinaattorit yhdessä rehtoreiden ja koulunjohtajien kanssa. Esiopetuksen opetussuunnitelma on laadittu siten, että koko henkilökunta on osallistunut opetussuunnitelmatyöhön työyhteisökokouksissa, koulutuspäivissä ja työkokouksissa ohjeistuksen mukaisesti tekemällä opetussuunnitelman laatimiseen liittyviä välitehtäviä.

Huoltajat ovat osallistuneet esiopetuksen opetussuunnitelman arvokeskusteluun pidetyissä vanhempainilloissa. Lapset osallistuivat piirtämällä ja keskustelemalla. Huoltajilla on ollut mahdollisuus kommentoida esiopetussuunnitelman luonnoksia ja ensimmäisiä versioita verkossa.

Opiskeluhuollon, kodin ja esiopetuksen yhteistyötä käsittelevät osuudet on laadittu yhteistyössä kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmän kanssa.

*Vuonna 2022 ja 2025 tulleet muutokset opetussuunnitelmaan on valmisteltu yhteistyössä perusopetuksen opetussuunnitelmamuutoksen kanssa. Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen opettajia, lapsia ja vanhempia sekä*

*Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalveluiden henkilöstöä on kuultu ja kaikilla on ollut kommentointimahdollisuus opetussuunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelmaa on esitelty, vanhempainilloissa, opiskeluhuollon ohjausryhmän kokouksessa sekä varhaiskasvatuksen palaverissa. Lisäksi vanhempia on tiedotettuja pyydetty heiltä kommentteja opetussuunnitelmaan Wilma-viestillä.*

## **Opetussuunnitelman laatiminen, toteutumisen arviointi ja kehittäminen**

Opetussuunnitelmatyö tukee esi- ja perusopetuksen yhtenäisyyttä ja tasa-arvoisen esi- ja perusopetuksen toteutumista. Se on tehty laajana yhteistyönä esi- ja perusopetuksen kesken. Aineryhmissä esi-, luokan- ja aineopettajat ovat tehneet yhteistyötä nivelvaiheiden huomioimiseksi ja kasvatuksen jatkumon varmistamiseksi.

Opetussuunnitelma on jatkuvasti täydentyvä asiakirja, jota arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Esiopetuksen opetussuunnitelman arvioinnista ja kehittämisestä vastaa opetuksen järjestäjä yhdessä yksiköiden esimiesten kanssa. Esiopetusyksiköiden henkilökunta arvioi opetussuunnitelman toteutumista ja sen toimivuutta lukuvuoden päätteeksi vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Toimintakertomuksen arviointiosaa käsitellään opetuksen järjestäjän tasolla ja mahdolliset käsittelyä vaativat kehittämistoimenpiteet tuodaan opetuksen järjestäjälle tietoon. Myös huoltajat voidaan ottaa mukaan arviointiprosessiin. Toimintaa dokumentoidaan ja arvioinnin pohjalta toimintaa kehitetään yhteistyössä huoltajien ja lasten kanssa. Opetussuunnitelmatyössä ja valmiiden opetussuunnitelmien tiedottamisessa hyödynnetään sähköisiä tiedotuskanavia. Juvan kunnan esiopetussuunnitelma on luettavissa sekä kunnan verkkosivuilla että opetushallituksen julkaisemalla verkkosivulla. Lukuvuosisuunnitelmaa laaditaan yhteistyössä huoltajien ja sidosryhmien kanssa syksyn vanhempainilloissa. Huoltajia tiedotetaan lukuvuosisuunnitelmasta myös sähköisesti.

Dokumentoinnissa ja palautteen antamisessa voidaan hyödyntää sähköisiä järjestelmiä. Opetussuunnitelmatyössä ja valmiiden opetussuunnitelmien tiedottamisessa hyödynnetään sähköisiä tiedotuskanavia (Juvan OPS2016 nettisivuja ja Wilmaa).

## 2.6. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet paikallisesti päätettävät asiat

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää keskustella, mitä tässä luvussa määrättyt esiopetuksen tehtävät ja yleiset tavoitteet merkitsevät ja miten esiopetukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta voidaan huolehtia.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- esiopetuksen järjestäminen ja sitä ohjaavat velvoitteet paikallisesta näkökulmasta
- esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua paikallisesta näkökulmasta
- esiopetuksen arvoperusta ja sitä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat
- oppimiskäsitys ja sitä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat
- laaja--alaisen osaamisen tavoitteet ja niihin mahdollisesti liittyvät paikalliset painotukset sekä ne toimenpiteet, joiden avulla tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään.

Juvan kunnassa esiopetus järjestetään kouluissa. Juvan yhtenäiskoulussa esioppilaat muodostavat oman ryhmänsä. Kyläkouluilla esioppilaat ovat osa esi- ja alkuopetuksen ryhmää. Esiopetus on tärkeä osa lapsen oppimisen polkua Juvalla. Esiopetus on silta varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja se tukee omalta osaltaan esi - ja perusopetuksen yhtenäisyyttä. Koska esiopetussuunnitelma on valmisteltu yhteistyössä perusopetuksen opetussuunnitelman kanssa, esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmalla on yhteinen arvoperusta, oppimiskäsitys sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, joka on esitelty perusopetussuunnitelmassa. Em. asiat kuvataan tarkemmin vuosittain laadittavassa lukuvuosisuunnitelmassa.

Arvoperusta ja oppimiskäsitys sekä laaja--alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon ja niitä syvennetään esiopetuksen toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, kasvun ja oppimisen tukea ja opiskeluhoitoa käsittelevissä osissa opetussuunnitelmaa.

## 3.4. Esiopetuksen toimintakulttuuri paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- toimintakulttuurin kehittämisen paikalliset rakenteet ja vastuut
- toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteet ja arvioinnin käytännöt
- esiopetuksessa käytettävät oppimisympäristöt sekä niiden arviointiin liittyvät käytännöt

- yhteistyön rakenteet, tavoitteet ja käytännöt esiopetuksen toteuttamisessa, huoltajien kanssa sekä siirtymävaiheissa
- yhteistyön arvioinnin käytännöt.

Opetuksen järjestäjä huolehtii, että kukin esiopetuksen yksikkö tai toimipaikka voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä lukuvuosisuunnitelmassa.

Esiopetuksen toimintakulttuuri kuvataan vuosittain laadittavassa lukuvuosisuunnitelmassa.

## 4. Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet

Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet on kuvattu valtakunnallisessa opetussuunnitelman perusteissa eikä sisällä paikallisesti päätettäviä asioita.

### 5.6. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki paikallisesti päätettävät asiat

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 5 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan, ja siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan:

#### **Luvun 5.1 osalta**

#### **Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämistä ohjaavat paikalliset käytännöt ja vastuut sekä päiväkodin johtajan tai rehtorin vastuut tuen toteuttamisessa**

Lapsella on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että tulevan lukuvuoden oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt on resursoitu ja suunniteltu niin, että Juven kunnassa toteutuu laadukas esiopetus, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja lapsikohtaiset tukitoimet. Opettajien keskinäiselle yhteistyölle ja yhteistyölle moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa varataan riittävästi aikaa suunnitella ja toteuttaa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä.

Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opetushenkilöstöllä lapsen tuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Opetusjärjestelyjen ja oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja tarvittaessa lapsikohtaisia tukitoimia käytetään yhdessä toisiaan täydentävinä. Rehtori/koulunjohtaja vastaa koulunsa oppimisen ja koulunkäynnin tuen riittävydestä. Lisäksi hän tekee tarvittavat hallintopäätökset.

Etelä-Savon kunnat noudattavat kuntien yhteistyössä 2024 laatimia Läsnaolon tuen mallin mukaisia linjoja, jotka Savonlinnan kaupunki on toimittanut kuntiin. Läsnaolon tuen malli on hyväksytty Juvan sivistyslautakunnassa XX 2025 . Lisäksi kunnilla voi olla toimintamalleissaan paikallisia lisäyksiä.

Opiskeluhoitopalvelut ovat olennainen toimija oppilaiden läsnaolon tukemisessa, poissaolojen ennaltaehkäisemisessä ja poissaoloihin puuttumisessa.

### **Läsnaolon tuki ja poissaolojen ennaltaehkäisy**

Opettajan on mahdollista pyytää konsultaatiota opiskeluhoollon psykologilta, kuraattorilta sekä terveydenhoitajalta ja varmistaa, että lasten oikeus opiskeluhoollolliseen tukeen toteutuu. Psykologilta voi saada konsultaatiota ryhmäkohtaisesti oppimisen esteiden tunnistamiseen, hyvinvoinnin edistämiseen sekä yksilökohtaisesti varhaisten tuen tarpeiden tunnistamiseen ja ryhmäkohtaisten tukitoimien suunnitteluun.

Opiskeluhoollon kuraattorilta tai psykologilta voi saada konsultaatiotukea tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavien toimintatapojen ja oppituntien suunnitteluun. Kuraattori tai psykologi voi myös mahdollisuuksien mukaan olla toteuttamassa näitä toimintatapoja.

### **Huoli poissaoloista ja poissaoloihin puuttuminen**

Kun koulun henkilöstöllä on huolta oppilaan poissaoloista, noudatetaan Läsnaolon tuen mallia ja sen ohjeistuksia yhteistyöstä opiskeluhoitopalveluiden kanssa.

Kun kenellä tahansa koulun henkilöstöstä on huoli oppilaasta, missä tahansa vaiheessa voidaan tehdä perheen kanssa yhteydenotto sosiaalihoollosta vastaavaan viranomaiseen tai lastensuojeluilmoitus, jos se nähdään tarpeelliseksi (ilmoitusvelvollisuus LS 25 §).

Opiskeluhoitopalveluita voidaan konsultoida mm. keskittymisvaikeuksien selvittämisen osalta. Opiskeluhoollon psykologit ovat laatineet ohjeistuksia opettajille asiaan liittyen.

## **Lukuvuosisuunnitelman rakenne tuen järjestämisen osalta sekä laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut**

Lukuvuosisuunnitelmassa määritellään koulun opetusryhmät, tuen toteuttamisen periaatteet kullekin lukuvuodelle ja esioppilaiden oppimisen seuraamisen periaatteet. Koulun lukuvuosisuunnitelman laadinnasta vastaa rehtori/koulunjohtaja ja se lähetetään sivistysjohtajalle hyväksyttäväksi.

## **Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut**

Siirtymävaiheita esiopetuksen oppilailla on siirtyminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen sekä esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle. Keväällä, kun lapset on ilmoitettu esioppilaksi, järjestetään varhaiskasvatuksen ja esiopetusta antavien opettajien sekä erityisopettajien kesken siirtopalaveri. Opetuksen järjestämistä koskeva välttämätön tieto välitetään uusille opettajille. Vanhempien luvalla on mahdollista välittää myös tarkempia tietoja lapsista. Siirryttäessä esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle ja jos lapsen opettaja vaihtuu, järjestetään esiopetusta antavien opettajien ja luokanopettajien kesken siirtopalaveri. Opetuksen järjestämistä koskeva välttämätön tieto välitetään uusille opettajille. Vanhempien luvalla on mahdollista välittää myös tarkempia tietoja lapsista. Jos lapsi on saanut esiopetuksen aikana lapsikohtaisia tukitoimia, tarvittavat tukitoimet jatkuvat perusopetuksen puolella. Ennen perusopetuksen alkamista lasta opettavat opettajat järjestävät huoltajien ja tarvittaessa muiden lasta tukevien henkilöiden kanssa palaverin, jossa suunnitellaan oppilaalle soveltuvat tukitoimet ennen perusopetuksen alkua.

## **Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen yhteensovittamisen paikalliset käytännöt**

Juvan kunta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa sitä tarvitseville esi- ja perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille. Jos lapsi tarvitsee esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta ap/ip-toiminnan ulkopuolella, hänelle haetaan varhaiskasvatukseen paikka. Jos lapsi tarvitsee tukea esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen aikana, häneltä tehdään varhaiskasvatuslain mukainen hallintopäätös.

## **Luvun 5.2 osalta**

### **Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttaminen, yhteistyörakenteet ja vastuut järjestäjä-, toimipaikka- ja ryhmätasolla**

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelu käynnistyy kevätlukukaudella, kun koululla on tieto koulussa opiskelevista seuraavan lukuvuoden esioppilaista. Opetuksen järjestäjän tulee ennakoiden varmistaa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja huomioida käytännön toteutuksessa lasten erilaiset tarpeet. Juvan kunnan esiopetuksessa tuetaan lasten opetukseen osallistumista muun muassa koulunkäynnin ohjaajien työpanoksella, samanaikais- ja yhteisopettajuudella sekä ryhmien muodostamisella niin, että lapsiryhmän vahvuudet ja oppimis- sekä kehitystarpeet tulee huomioiduksi.

### **Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen käytännöt ja vastuut**

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan oppimista tukevien opetusjärjestelyiden lisänä ennakoivasti ja suunnitelmallisesti. Tukimuotojen toteuttamisesta vastaavat ryhmän opettaja yhteistyössä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa.

## **Luvun 5.3. osalta**

### **Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyden ja lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin ja tukitoimien toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen liittyvät käytännöt ja vastuut**

Lukuvuoden käynnistyttyä esi- ja alkuopettajien tiimipalavereissa arvioidaan vähintään kerran lukukaudessa ryhmäkohtaisten tukimuotojen sopivuutta ja riittävyyttä. Tieto ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävydestä annetaan rehtorille/ koulunjohtajalle. Tarvittaessa ryhmäkohtaisen tuen määrää muutetaan lukuvuoden aikana. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen resursseja arvioidaan säännöllisesti opetuksen järjestäjän ja yksiköiden välisissä kokouksissa sekä lukuvuosisuunnitelmien arvioinnissa.

Jos esiopetuksen opettaja tai erityisopettaja havaitsee ryhmäkohtaisten tukimuotojen olevan riittämättömiä lapselle, aloitetaan lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi. Myös muu henkilöstö tai huoltaja voi tehdä aloitteen tukitoimien tarpeen arvioinnista. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi tehdään Wilmaan. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa tuen tarpeen arviointiin. Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi voidaan aloittaa jo ennen esiopetuksen alkamista mikäli lapsi on saanut

lapsikohtaista avustamispalvelua varhaiskasvatuksessa tai säännöllistä ja kokoaikaista erityisopettajan antamaa opetusta.

## **Tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu**

Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnista vastaa lapsen opettaja yhdessä erityisopettajan kanssa. Rehtori/koulunjohtaja vastaa tukea koskevasta päätöksestä. Rehtorin/koulunjohtajan on tehtävä kirjallinen hallintopäätös lapselle annettavista lapsikohtaisista tukitoimista ilman viivytystä. Opetuksen järjestäjän tulee kuulla lasta ja tämän huoltajaa ennen hallintopäätöksen tekemistä hallintolain mukaisesti.

### **Luvun 5.4 osalta**

## **Yhteistyökäytännöt huoltajan ja lapsen kanssa lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa**

Yhteistyö huoltajan kanssa korostuu, kun lapsi tarvitsee tukea oppimiseensa tai esiopetukseen osallistumiseen. Lapsi osallistuu yhteistyöhön ikänsä ja kehitykseensä sopivalla tavalla. Huoltajan suostumusta ei kuitenkaan tarvita tuen tarpeen arviointiin tai tuen suunnitteluun.

## **Opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet**

Opiskeluhoitopalveluiden henkilöstö on osa kouluyhteisöä. Kouluissa vahvistetaan yhteistyön toimintakulttuuria, jossa hyvinvointialueen ja kunnan työntekijöiden välinen yhteistyö on toimivaa ja saumatonta. Tiedotus opiskeluhoitopalveluiden saatavuudesta eri tilanteissa on sekä koulun että opiskeluhoitopalveluiden vastuulla.

Oppimisen tukea suunniteltaessa voidaan jo varhaisessa ja ennalta ehkäisevässä vaiheessa konsultoida opiskeluhoillon psykologia. Tuen tarpeesta ja tuen muodosta riippuen myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan konsultointi on mahdollista.

Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja opiskeluhoitosuunnitelman mukaista yhteisöllistä opiskeluhoitoa voidaan käyttää samanaikaisesti oppilasryhmän tukena yhdessä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen kanssa.

Opiskeluhoitopalvelut osallistuvat osaltaan yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen.

Opiskeluhoitopalveluita voidaan konsultoida mm. keskittymisvaikeuksien selvittämisen osalta ja psykologit ovat laatineet ohjeistuksia opettajille asiaan liittyen.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan erityisopettajan konsultaation lisäksi hyödyntää opiskeluhoitopalveluiden asiantuntemusta.

Ryhmämuotoisissa tukitoimissa ja niiden suunnittelussa voi pyydettyä olla mukana opiskeluhoitopalveluiden henkilöitä. Ryhmämuotoisia tukitoimia voivat olla luokassa tapahtuva toiminta, pienryhmät, nivelvaiheissa työskentely, ryhmäyttävä toiminta, kiusaamisen vastainen toiminta, verkostoyhteistyö, teemalliset tunnit ja tapahtumat, vanhempainillat ja konsultaatiotuokiot.

Ryhmäkohtaisen tuen suunnittelussa opetuksen järjestäjä voi hyödyntää opiskeluhoollon psykologien asiantuntemusta oppimiseen ja kehitykseen liittyen. Psykologia tulee konsultoida tai pyytää mukaan neuvotteluun, kun tukitoimista huolimatta on epäselvää, mistä lapsen oppimisen vaikeuksissa on kysymys. Tarvittaessa mukaan suunnitteluun voi pyytää myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan. Psykologisten tutkimusten tarvetta voidaan arvioida yhdessä hoitajien ja opettajien sekä tarvittaessa muiden opiskeluhoollon tai opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Opiskeluhoollon yksilökohtaisia tukimuotoja voidaan myös hyödyntää yksittäisten lasten tukena. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa kyse ei ole oppimisen ja koulunkäynnin tuesta, jolloin tuen antamiseen tarvitaan oppilaan lupa.

Lapsikohtaisten tukitoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa on suositeltavaa hyödyntää myös monialaista arviointia yhdessä opiskeluhoitopalveluiden kanssa.

Mikäli lapsen tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Tuen tarpeen arviointi voi vaatia monialaista osaamista ja mahdollisesti psykologin tutkimusta, esimerkiksi kun lapsen kokonaiskehityksestä on huolta, kehitys ei etene tai taantuu tai lapsella on vaikeasteisia, arjen toimintakykyä haittaavia oppimisvaikeuksia tai oppimista ja arjen toimintakykyä merkittävästi haittaavia tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen vaikeuksia tai oppimista ja arjen toimintakykyä merkittävästi haittaavia sosiaalisen vuorovaikutuksen vaikeuksia.

Näissä tapauksissa on tärkeää ottaa psykologi mukaan tuen tarpeen arviointiin, jotta hän voi samalla tehdä myös tutkimustarpeen arvioinnin. Tuen tarpeen arvioinnin yhteydessä kuraattori voi arvioida kuraattorityön tarpeellisuuden ja/tai jatkon.

Opiskeluhoollon terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi on hyvä kutsua mukaan paitsi tuen suunnitteluun myös suunnitelman toteutumisen arviointiin.

Lapsen kasvua ja oppimista tukevaa jatkumoa vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Nivelvaiheissa on erityisen tärkeä huomioida yhteistyö myös opiskeluhuoltopalveluiden kanssa. Työskentelyyn ja tiedonsiirtopalaveriinhin on mahdollista pyytää mukaan kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja.

Opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstö huolehtii sisäisestä tiedonsiirrosta esim. terveydenhoitajalta seuraavalle. Neuvolan terveydenhoitaja osallistuu esioppilaiden moniammatillisiin ja -alaisiin palaveriinhin.

## **Luvun 5.5 osalta**

### **Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksentekoon ja toteuttamiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut (voimaan 1.8.2026)**

Hallintopäätöksen varhennetusta oppivelvollisuudesta tekee sivistysjohtaja hallintolain mukaisesti lapsen ollessa varhaiskasvatus- tai esiopetusikäinen. Päätös voidaan tehdä myös huoltajan aloitteesta. Hallintopäätöksen valmistelussa tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen asiantuntijoiden kesken. Hallintopäätöstä tehtäessä hyödynnetään mahdollisia psykologisia tai lääketieteellisiä lausuntoja (voimaan 1.8.2026).

Kun lapsella on varhennetun oppivelvollisuuden hallintopäätös ja tuen tarve jatkuu perusopetuksessa, lapsella on oikeus oppilaskohtaisiin tukitoimiin ja tarvittaessa perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseen.

### **Sairaalaopetuksen järjestämiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut**

#### **Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus**

Mikkelin kaupunki järjestää sairaalaopetusta yhteistyössä Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa.

#### **Opiskeluhuolto sairaalaopetuksessa**

Sairaalaopetuksessa toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhuoltoa opetussuunnitelman opiskeluhuoltosuunnitelman mukaan. Sairaalaopetuksen opiskeluhuollollisista asioista vastaavat sairaalaopetuksen erityisluokanopettajat ja oppilaan huoltajat sekä moniammatillinen hoitohenkilöstö yhdessä lapsen koulun edustajien ja tarvittaessa opiskeluhuoltopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa. Opiskeluhuoltopalveluiden

mukana olo on tärkeää erityisesti takaisin omaan kouluun palatessa. Lapsella on oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oikeus opiskeluhuoltopalveluihin eli kuraattori-, psykologi- ja kouluterveydenhuollon palveluihin. Tarvittaessa voidaan koota ko. lain mukainen monialainen asiantuntijaryhmä, mikäli lapsi ja/tai huoltaja niin toivoo. Muutoin yksilökohtaiset opiskeluhuollolliset asiat käsitellään moniammatillisesti psykiatrian poliklinikoiden tai osastojen toimintaan sisältyen.

## **Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelun toteuttamisen yhteistyökäytännöt ja vastuut**

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu Esi- ja perusopetuksen opetushenkilöstöllä on mahdollisuus hyödyntää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua. Palvelun järjestää Mikkelin kaupunki ja se on tarjolla kaikille Etelä-Savon hyvinvointialueella sijaitseville kunnille. Palvelua voidaan tarjota puhelimitse, etäyhteydellä sekä paikan päällä konsultoiden. Yhteydenottokanavista ja yhteystiedoista tiedotetaan kunnille ja kouluille elokuussa 2025 sekä tietojen muuttuessa. Konsultoivan sairaalaopetuksen erityisopettajalla työnsä tukena erikoissairaanhoidon verkostot ja konsultaatiomahdollisuus.

## **Lapsen esiopetuksen poikkeavaan järjestämiseen ja päätöksentekoon liittyvät käytännöt ja vastuut**

Jos perusopetuslaissa tarkoitetulle perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta säädettyä aikaisemmin (pidennetty oppivelvollisuus). Päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta tekee sivistysjohtaja (voimassa 31.7.2026 saakka).

Jos lapsi oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi ilmeisesti tarvitsee lisää aikaa esi- ja perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, lapsen esiopetuksen alkamista varhennetaan ja hänen oppivelvollisuutensa alkaa vuotta säädettyä aikaisemmin (varhennettu oppivelvollisuus). Päätöksen varhennetusta oppivelvollisuudesta tekee sivistysjohtaja ennen perusopetuksen alkamista (astuu voimaan 1.8.2026).

Kun harkitaan esiopetuksen poikkeavaa järjestämistä, on mahdollisuus opiskeluhuoltopalveluiden konsultointiin. Poikkeavan esiopetuksen päätöksenteon tukena on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa.

## **Perusopetukseen aloittamiseen vuotta säädettyä myöhemmin kuuluva yhteistyö, käytännöt ja vastuut**

Lapsen perusopetuksen aloittamista voidaan myöhentää vuodella, jos se on lapsen edun mukaista. Huoltaja tekee sivistysjohtajalle hakemuksen perusopetuksen aloittamisesta vuotta säädettyä myöhemmin. Hakemukseen tulee liittää psykologinen ja tarvittaessa lääketieteellinen selvitys. Päätös perusopetuksen aloituksen myöhentämisestä tehdään ennen kuin lapsi aloittaa perusopetuksessa. Kun lapsen perusopetuksen aloitusta on myöhennetty vuodella, lapsella on oikeus osallistua esiopetukseen vielä yhden esiopetusvuoden ajan.

## **6. Opiskeluhoolto**

- Luku 6 sisältää vain teknisiä muutoksia käsitteiden ja termistön osalta.

## **7. Erityisen maailmankatsomuksen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus**

- Luku 7 ei koske Juvan esiopetusta.